Η αναγκαιότητα συνεργασίας και ο εκδημοκρατισμός της έρευνας ως μια βιώσιμη λύση προς την ενδυνάμωση της Έρευνας και Καινοτομίας της χώρας

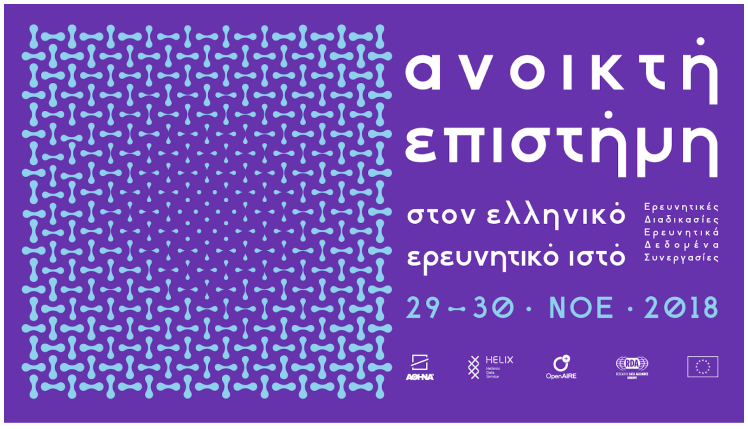

Το γεγονός: Το Συμπόσιο με τίτλο "Ανοικτή Επιστήμη στον ελληνικό ερευνητικό ιστό: Ερευνητικές Διαδικασίες, Ερευνητικά Δεδομένα, Συνεργασίες" διοργανώθηκε από το Ερευνητικό Κέντρο "Αθηνά" και έλαβε χώρα την Πέμπτη 29 και Παρασκευή 30 Νοεμβρίου 2018.

Καθηγ. Γιάννης Ιωαννίδης, Τμήμα Πληροφορικής & Τηλ/νιών, ΕΚΠΑ, Πρόεδρος & Γενικός Διευθυντής Ε.Κ. "Αθηνά"

Οι στόχοι: Στο επίκεντρο των συζητήσεων ήταν η ελεύθερη πρόσβαση και η συμμετοχή των ερευνητών και των πολιτών στις υποδομές, στις υπηρεσίες, στις διαδικασίες και στα αποτελέσματα της έρευνας που διεξάγεται με δημόσια χρηματοδότηση. Σε αυτή την πρώτη προσπάθεια συγκέντρωσης όλων των ενδιαφερομένων από τον εθνικό ακαδημαϊκό και ερευνητικό χώρο που δρουν στο πεδίο της Ανοικτής Επιστήμης, στόχοι ήταν η από κοινού ανάπτυξη **ατζέντας μιας Εθνικής Στρατηγικής για την Ανοικτή Επιστήμη,** η εξέταση επιμέρους στοιχείων για την **επίτευξη ισχυρής αντιπροσώπευσης στον ευρωπαϊκό ερευνητικό ιστό** και η **εκπαίδευση και εξοικείωση σε νέες τεχνολογίες και εργαλεία**.

Τι είναι η Ανοικτή Επιστήμη; Ο όρος Ανοικτή Επιστήμη (ή Επιστήμη 2.0) είναι πολυδιάστατος και εισήχθη τα τελευταία έτη για να εκφράσει τον τρόπο διεξαγωγής της έρευνας, όταν χαρακτηρίζεται από ανοικτότητα στις διαδικασίες του κύκλου ζωής της (research lifecycle) και συνεργασία μεταξύ ενδιαφερόμενων και επιστημών για την αποτελεσματική και έγκυρη εξαγωγή συμπερασμάτων. Στα χαρακτηριστικά της Ανοικτής Επιστήμης εντάσσονται η Ανοικτή Πρόσβαση στις επιστημονικές δημοσιεύσεις, τα Ανοικτά και FAIR (Findable, Accessible, Interoperable, Reusable - Ανακαλύψιμα, Προσβάσιμα, Διαλειτουργικά, Επαναχρησιμοποιήσιμα) Δεδομένα, το Ανοικτό Λογισμικό, οι Ανοικτοί Εκπαιδευτικοί Πόροι, οι Ανοικτές Μεθοδολογίες, οι Ανοικτές Μετρικές κ.ά.

Ποιές είναι οι αξίες και τα οφέλη της Ανοικτής Επιστήμης; Η διοργάνωση του Συμποσίου έλαβε χώρα μία εβδομάδα μετά τα εγκαίνια του Ευρωπαϊκού Νέφους Ανοικτής Επιστήμης (European Open Science Cloud-EOSC), του ευρωπαϊκού περιβάλλοντος έρευνας που αποτελεί παράγωγο εντατικών διαβουλεύσεων και συζητήσεων εντός Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ΕΕ), και μέρος της Ψηφιακής Ενιαίας Αγοράς (Digital Single Market) και του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας (European Research Area). Κινητήρια δύναμη του EOSC είναι η ανοικτότητα, η διαφάνεια και η δημοκρατικότητα στη διάδοση της γνώσης και στη διεξαγωγή της έρευνας διαμέσου της Ανοικτής Επιστήμης. Θεωρείται πως θα συμβάλει στην υλοποίηση της στρατηγικής "Ενωση Καινοτομίας" (Innovation Union), της οποίας κύριο όφελος θα είναι η αξιοποίηση των ανεκμετάλλευτων αποτελεσμάτων της έρευνας με την ανάπτυξη νέων προϊόντων και καινοτομίας, οδηγώντας σε αύξηση του ΑΕΠ και άνοιγμα νέων θέσεων εργασίας.

Η διοργάνωση: Στο πλαίσιο προαγωγής της διεπιστημονικότητας και της Ανοικτής Επιστήμης, το ΕΚ "Αθηνά" δρα από το 2008 ως ένας από τους συντονιστές του πανευρωπαϊκού έργου για την Ανοικτή Πρόσβαση και την Ανοικτή Επιστήμη - OpenAIRE, ενός από τους πυλώνες του EOSC. Με έμφαση στις δράσεις του ελληνικού κόμβου OpenAIRE, και σε συνεργασία με τον ελληνικό κόμβο της ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας για τα ερευνητικά δεδομένα - RDA-Europe, και της Ελληνικής Υπηρεσίας Δεδομένων - HELIX, το διήμερο Συμπόσιο κάλεσε όλους τους ενδιαφερόμενους που λειτουργούν κάτω από την ομπρέλα της Ανοικτής Επιστήμης, σε ανοιχτές συζητήσεις και σεμινάρια κατάρτισης σε θέματα Ανοικτής Πρόσβασης στις επιστημονικές δημοσιεύσεις και Διαχείρισης (Ερευνητικών) Δεδομένων.

Στιγμιότυπο από τις κεντρικές συνεδριάσεις (keynotes)

Η προσέλευση: 180 ερευνητές, επαγγελματίες, εμπειρογνώμονες και εκπρόσωποι ποικίλων οργανισμών και έργων (βιβλιοθήκες, κόμβοι εθνικών ερευνητικών υποδομών, πρωτοβουλίες ανοικτού λογισμικού και φορείς χάραξης πολιτικής), με διαφορετικά επιστημονικά υπόβαθρα (βιβλιοθηκονόμοι, διαχειριστές αποθετηρίων, μηχανικοί πληροφορικής, φιλόλογοι, δικηγόροι, κ.ά.), από όλα τα μέρη της Ελλάδας, κατέφθασαν στην Αθήνα για να συμμετάσχουν στις εργασίες του διήμερου Συμποσίου.

Τι συζητήθηκε την πρώτη ημέρα: Οι κεντρικές συνεδριάσεις για το EOSC, το OpenAIRE, το RDA-Europe και το LIBER, προήλθαν της συζήτησης που συντόνισε η κα Ναταλία Μανωλά, μια συζήτηση που καλούσε τους εκπροσώπους του Συμβουλίου των Πρυτάνεων, του Συμβουλίου Προέδρων Ερευνητικών Κέντρων, του Ελληνικού Ιδρύματος Έρευνας και Καινοτομίας - ΕΛΙΔΕΚ, του Συνδέσμου Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (ΣΕΑΒ) και του Οργανισμού Ανοιχτών Τεχνολογιών (ΕΕΛΛΑΚ) σε ανοιχτές συνομιλίες, συμπεριλαμβανομένου και του κοινού, προκειμένου να κατανοηθεί η τρέχουσα κατάσταση των ανοιχτών πρακτικών που ακολουθούνται στην Ελλάδα, με έμφαση στην πρόσβαση σε δημοσιεύσεις που εκτελούνται σε Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και ερευνητικά κέντρα.

Οι συζητήσεις ήταν ευχάριστες και αρκετά εποικοδομητικές συμπεραίνοντας ότι η Ελλάδα έχει ήδη αρκετά καλή κατανόηση του οικοσυστήματος και τι πρέπει να γίνει για να

ευθυγραμμιστεί με τις ευρωπαϊκές πρακτικές και να επικοινωνήσει αποτελεσματικά μέσα από ένα αποδεκτό σύστημα επιστημονικής επικοινώνησης. Επιπλέον, έχουν δημιουργηθεί και λειτουργούν σχεδόν σε όλες οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες ιδρυματικά αποθετήρια, γεγονός που διασφαλίζει την υποστήριξη του Πράσινου Δρόμου Ανοικτής Πρόσβασης. Ο ανοιχτός διάλογος με το κοινό, κατέστησε επίσης σαφές, ότι υπάρχει έλλειψη συντονισμού για περαιτέρω κινητοποιήσεις. Όταν η συζήτηση επικεντρώθηκε στην ανοικτή πρόσβαση σε δημοσιεύσεις σε ερευνητικούς οργανισμούς, αναμενόταν και "συμφωνήθηκε" ότι το OpenAIRE με τους ελληνικούς οργανισμούς που λειτουργούν ως κόμβοι για την Ανοικτή Πρόσβαση και την Ανοικτή Επιστήμη (ΕΚ “Αθηνά” και ΣΕΑΒ) θα μπορούσε και πρέπει να αναλάβει ηγετικό ρόλο και να προτείνει ρεαλιστικές λύσεις.

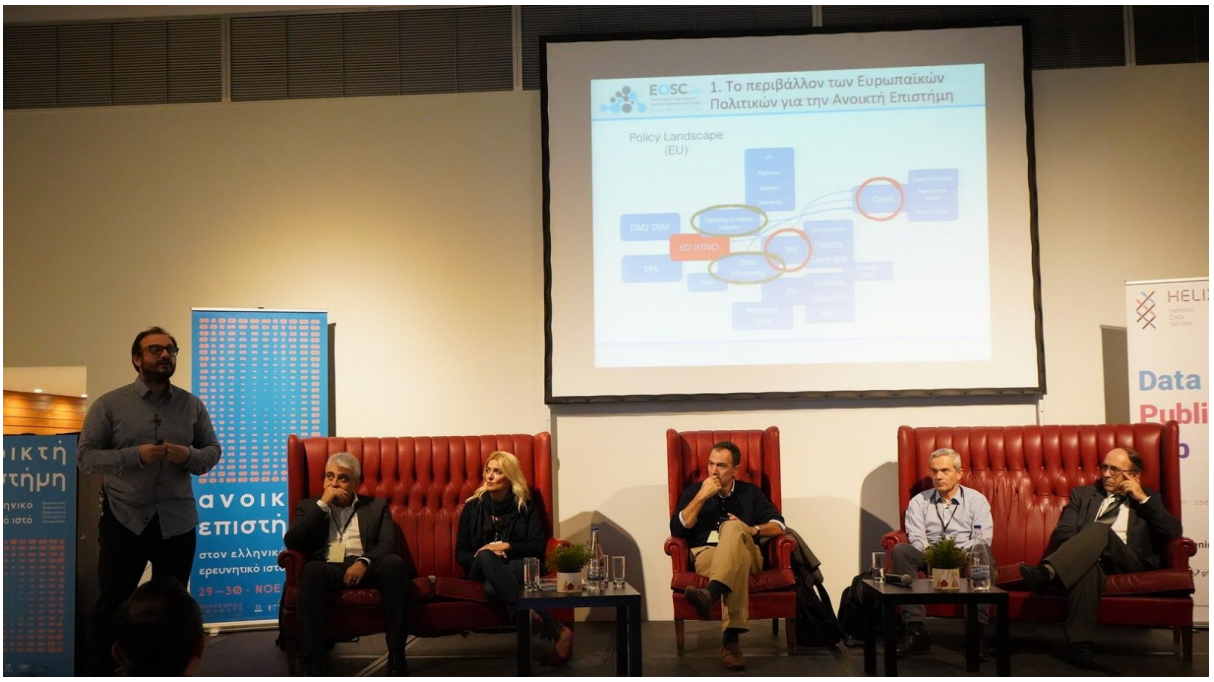

Παρουσίαση του Πρόδρομου Τσιαβού, Νομικού Συμβούλου στο ΕΚ "Αθηνά" για τις πολιτικές Ανοικτής Επιστήμης στην Ευρώπη, ακολουθούμενη από τοποθετήσεις και στρογγυλή τράπεζα μεταξύ των (από αριστερά): Νεκτάριος Ταβερναράκης, Πρόεδρος Ιδρύματος Τεχνολογίας και Έρευνας (ΙΤΕ), Πρόεδρος Συνόδου Προέδρων Ερευνητικών Κέντρων, Λία Ολλανδέζου, HEAL-LINK ΑΠΘ, Εκπρόσωπος Συνδέσμου Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (ΣΕΑΒ), Ιωάννης Εμίρης, Καθηγητής Πληροφορικής & Τηλ/νιών, ΕΚΠΑ, Μέλος του Επιστημονικού Συμβουλίου του Ελληνικού Ιδρύματος Έρευνας και Καινοτομίας (ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ.), Διομήδης Σπινέλλης, Πρόεδρος Τμήματος Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας, Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Πρόεδρος Οργανισμού για το Ελεύθερο Λογισμικό/Λογισμικό Ανοικτού Κώδικα (ΕΛ/ΛΑΚ), και Μάρκος Κούτρας, Αντιπρύτανης Οικονομικών, Προγραμματισμού και Ανάπτυξης, Πανεπιστήμιο Πειραιά, Εκπρόσωπος προεδρείου Συνόδου Πρυτάνεων.

Η απογευματινή συνεδρία διερεύνησε τις υπηρεσίες και τα εργαλεία διαχείρισης δεδομένων, και τη συμμόρφωση των εθνικών κόμβων ερευνητικών υποδομών με τις FAIR αρχές. Την προσοχή του κοινού κέρδισαν οι κύριες εισηγήσεις για την Ψηφιακή Υποδομή Έρευνας και για τις Ελληνικές Υπηρεσίες Δεδομένων - HELIX, που θεωρείται ως η κύρια οριζόντια υπηρεσία που μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως βάση για πολλές ερευνητικές κοινότητες, είναι εξαρχής συμβατή με το σύστημα μεταδεδομένων του OpenAIRE για διαλειτουργικότητα και με τους κανόνες συμμετοχής του EOSC (όπως υλοποιούνται). Σύντομες παρουσιάσεις (flash talks) οκτώ (8) βασικών ερευνητικών υποδομών που περιλαμβάνονται στον Εθνικό Οδικό Χάρτη Ερευνητικών Υποδομών πραγματοποιήθηκαν αμέσως μετά τις ομιλίες για το HELIX.

Πιο συγκεκριμένα, οι υποδομές αυτές είναι: DARIAH-GR για τις Ανθρωπιστικές Επιστήμες, Innovation-el για υλικά και αναλυτικές εγκαταστάσεις, CLARIN-EL για τους Γλωσσικούς Πόρους, PANACEA για Ατμοσφαιρικά Στοιχεία, INSPIRED για τη Δομική Βιολογία, ELIXIR GR για τις Επιστήμες Υγείας, SODANET για Κοινωνικές Επιστήμες, HELPOS / EIDA για την επιστήμη της σεισμολογίας. Η συνεδρίαση κύλησε πολύ καλά και έδειξε ότι τα θέματα και οι προσεγγίσεις διαχείρισης δεδομένων είναι κοινά και ότι οι ερευνητικές κοινότητες έχουν ανάγκη από βασικές εθνικές υπηρεσίες δεδομένων για την εκπλήρωση των απαιτήσεων Ανοικτής Επιστήμης / Ανοικτών Δεδομένων, καθώς και από συνεχιζόμενη υποστήριξη από την κυβέρνηση ως μέρος της βιωσιμότητάς τους.

DARIAH - GR, Πάνος Κωνσταντόπουλος, Ινστιτούτο Πληροφοριακών Συστημάτων (ΙΠΣΥ), ΕΚ "Αθηνά"

INNOVATION-el, Βασίλειος Κυλίκογλου, Ινστιτούτο Νανοεπιστήμης και Νανοτεχνολογίας, ΕΚΕΦΕ "Δημόκριτος"

CLARIN-EL, Μαρία Γαβριηλίδου, Ινστιτούτο Επεξεργασίας Λόγου (ΙΕΛ), ΕΚ "Αθηνά"

PANACEA, Κώστας Ελευθεριάδης, Ινστιτούτο Νανοεπιστήμης και Νανοτεχνολογίας (ΙΝΝ), ΕΚΕΦΕ "Δημόκριτος"

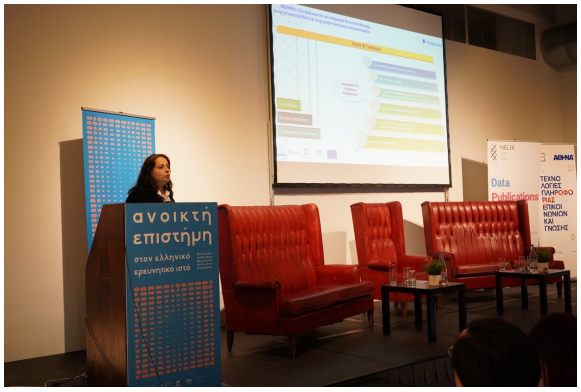

INSPIRED, Ευαγγελία Χρυσίνα, Ινστιτούτο Βιολογίας, Φαρμακευτικής Χημείας & Βιοτεχνολογίας, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών (ΕΙΕ)

ELIXIR-GR, Martin Reczko, Κέντρο Βιοϊατρικών Ερευνών «Αλέξανδρος Φλέμινγκ»

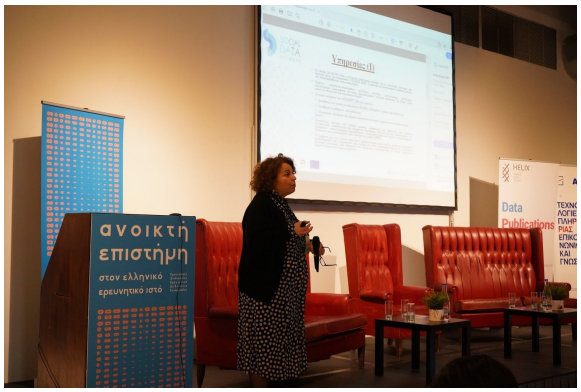

SODANET, Δήμητρα Κονδύλη, Ινστιτούτο Κοινωνικών Ερευνών, Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ)

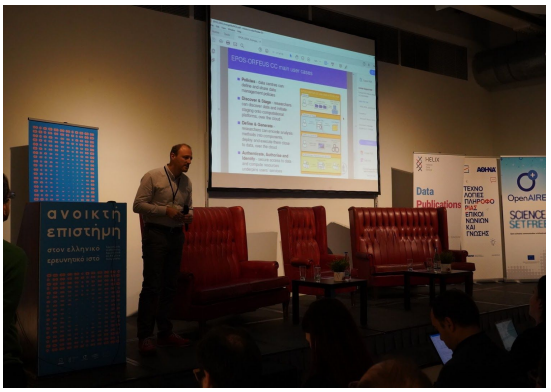

HELPOS, Χρήστος Ευαγγελίδης, Γεωδυναμικό Ινστιτούτο, Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών (ΕΑΑ)

Πως εξελίχθηκαν τα σεμινάρια της δεύτερης ημέρας: Ο σκοπός της δεύτερης ημέρας του Συμποσίου ήταν συμπληρωματικός και στόχευε να ενημερώνει και να εκπαιδεύει τους βιβλιοθηκονόμους, τους διαχειριστές αποθετηρίων, τους ερευνητές και τις ερευνητικές κοινότητες σε υπηρεσίες, εργαλεία και πρακτικές εφαρμογής της Ανοικτής Πρόσβασης, Ανοικτής Επιστήμης και Διαχείρισης (Ερευνητικών) Δεδομένων.

HELIX - Εθνική ψηφιακή υποδομή για την έρευνα
Αφροδίτη Σεβαστή, Διευθύντρια Τεχνολογικής Ανάπτυξης, Εθνικό Δίκτυο Έρευνας και Τεχνολογίας

HELIX - Ελληνική Υπηρεσία Δεδομένων
Σπύρος Αθανασίου, Επιστημονικός Συνεργάτης, ΕΚ

(ΕΔΕΤ) "Αθηνά"

Το πρόγραμμα της ημέρας ήταν χωρισμένο σε δύο παράλληλες ροές συνεδριάσεων. Οι δύο πρώτες παράλληλες συνεδρίες αφορούσαν σε χαρακτηριστικά των πολιτικών Ανοικτής Επιστήμης και σε εκπαιδευτικές προτάσεις για τη διαχείριση ερευνητικών δεδομένων με την Ελληνική Υπηρεσία Δεδομένων "HELIX". Στο πλαίσιο αυτό, αναλύθηκαν οι δυνατότητες των HELIX υπηρεσιών για δημοσιεύσεις, δεδομένα και εργαστήρια, δίνοντας την ευκαιρία στους συμμετέχοντες να εξασκηθούν σε συγκεκριμένα χαρακτηριστικά των υπηρεσιών με τη βοήθεια της υποστηρικτικής ομάδας HELIX. Επιπλέον, όσοι ενδιαφέρονταν για τις πολιτικές, επωφελήθηκαν από τις ανοιχτές συζητήσεις που πραγματοποιήθηκαν στη συνεδρίαση “Open Science Clinic”, ένα σημαντικό παράγωγο της οποίας ήταν η δημιουργία ομάδος εργασίας για θεσμικές πολιτικές Πανεπιστημίων και Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων. Ακόμη, εξηγήθηκε το παράδειγμα της ελληνικής μετάφρασης του εγχειριδίου FOSTER για την Εκπαίδευση στην Ανοικτή Επιστήμη (Open Science Training Handbook), με τη βοήθεια εθελοντών που συνέβαλαν στην υλοποίηση αυτής της πρωτοβουλίας.

Open Science Clinic
Πρόδρομος Τσιαβός, ΕΚ “Αθηνά”, Μαρίνα Αγγελάκη, Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (ΕΚΤ)

HELIX Data
Σπύρος Αθανασίου και Γεώργιος Χατζηγεωργακίδης, Ε.Κ. “Αθηνά”

Εκπαίδευση για την Ανοικτή Επιστήμη
Έλλη Παπαδοπούλου, ΕΚ “Αθηνά” και εθελοντική ομάδα

HELIX Lab
Γιώργος Κωστούλας, Ε.Κ. “Αθηνά”

Κατά τις επόμενες παράλληλες συνεδρίες, το πρόγραμμα επικεντρώθηκε στις πρακτικές και τα εργαλεία εφαρμογής Ανοικτής Πρόσβασης και Ανοικτής Επιστήμης, καθώς και στη διαλειτουργικότητα και άλλα τεχνικά θέματα των υποδομών και των υπηρεσιών διαχείρισης

δεδομένων. Παρουσιάστηκαν τα εργαλεία ανωνυμοποίησης και σχεδιασμού διαχείρισης δεδομένων του OpenAIRE, Amnesia και openDMP αντιστοίχως, καθώς ακόμη αναλύθηκε η διαδικασία εγγραφής υπηρεσιών στον κατάλογο einfraCentral / EOSC. Σε συνεδρίαση με θέμα το RDA, οι συμμετέχοντες είχαν την ευκαιρία να διερευνήσουν αποτελέσματα και εφαρμογές αποτελεσμάτων του RDA, όπως το Scholarly Link Exchange (Scholix) για τη διαλειτουργικότητα, την πιστοποίηση CoreTrustSeal ως παράγωγο της συνεργατικής ομάδας εργασίας DSA-WDS, και των υποστηρικτικών υπηρεσιών για νέους ερευνητές μέσω της ομιλίας για την ομάδα ενδιαφέροντος "RDA Interest Group for Early Career and Engagement".

Research Community Dashboard: Εικονικό περιβάλλον για διαμοιρασμό, διασύνδεση και αξιολόγηση ερευνητικών δεδομένων
Αργυρώ Κοκογιαννάκη, ΕΚ "Αθηνά" / OpenAIRE

OpenAIRE "Content Provider Dashboard": Διαλειτουργικότητα αποθετηρίων και εμπλουτισμός περιεχομένου
Αντώνης Λεμπέσης, Στεφανία Μάρτζιου, Δημήτρης Πιερράκος, ΕΚ "Αθηνά" / OpenAIRE

Elixir-GR/BiP! Finder: Υπηρεσία εκτίμησης και ανάδειξης αντικτύπου των επιστημονικών δημοσιεύσεων
Θανάσης Βεργούλης, ΕΚ "Αθηνά" / ELIXIR-GP

ePublishing: Μετάβαση επιστημονικών εκδόσεων σε ψηφιακό περιβάλλον
Ηράκλειτος Σουγιουλτζόγλου, Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (ΕΚΤ)

Ελληνικά αποθετήρια στο OpenAIRE και στο HELIX: Οδικός χάρτης διαλειτουργικότητας
Έλλη Παπαδοπούλου, ΕΚ “Αθηνά”/ OpenAIRE, Γιάννης Τσάκωνας, Πανεπιστήμιο Πατρών / LIBER

Κατά τη διάρκεια της τελευταίας συνεδρίασης, οι συμμετέχοντες ενημερώθηκαν για το εικονικό περιβάλλον για διαμοιρασμό, διασύνδεση και αξιολόγηση ερευνητικών δεδομένων του OpenAIRE (Research Community Dashboard) και για το αντίστοιχο περιβάλλον για τη διαλειτουργικότητα αποθετηρίων και εμπλουτισμό περιεχομένου (OpenAIRE Content Provider Dashboard). Το πρώτο, αναπτύχθηκε για τη διευκόλυνση της επικοινωνίας και της συνεργασίας των ερευνητών σε θέματα διαμοιρασμού δεδομένων και αξιολόγησης κατά τη διάρκεια των έργων, και το τελευταίο για να παρέχει λύσεις εμπλουτισμού μεταδεδομένων και διαλειτουργικότητας αποθετηρίων, υποστηρίζοντας τις αρχές FAIR. Επιπλέον, οι συμμετέχοντες εξοικειώθηκαν με το εργαλείο BiP! Finder, που προσφέρει έγκυρες λύσεις σε στοιχεία δημοτικότητας και επιρροής που χαρακτηρίζουν την απήχηση των βιβλιογραφικών παραπομπών. Στο τέλος των παράλληλων συναντήσεων, παρουσιάστηκε η λειτουργία της πλατφόρμας για ηλεκτρονικές δημοσιεύσεις που αναπτύχθηκε από το ΕΚΤ, καθώς επίσης και μια απροσδόκητη ζωντανή έρευνα σχετικά με τεχνικά και λειτουργικά θέματα ιδρυματικών αποθετηρίων. Σκοπός του τελευταίου ήταν να γίνει η απαρχή μιας σειράς συνεχόμενων συζητήσεων και συναντήσεων εργασίας με τους ενδιαφερόμενους.

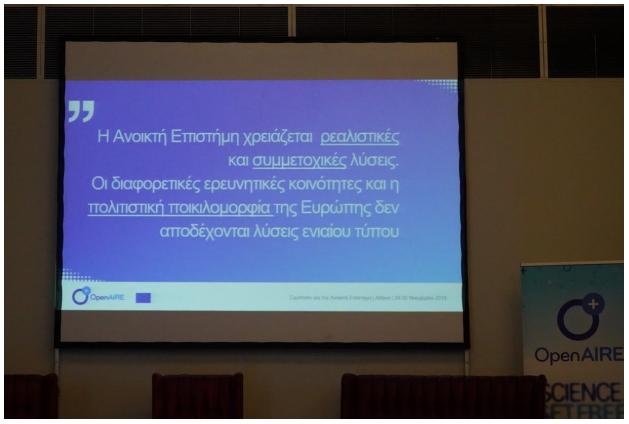

Στιγμιότυπο από την παρουσίαση του OpenAIRE

Οι άξονες/ Τα σημεία δράσης: Συνολικά, από όλες τις αξίες και αρχές της Ανοικτής Επιστήμης, αυτό που χαρακτήρισε το ελληνικό Συμπόσιο για την Ανοικτή Επιστήμη ήταν η **συνεργασία**. Επί του παρόντος στην Ελλάδα ισχύει ένα καλό θεσμικό και νομικό πλαίσιο ως παράγωγο Κοινοτικών ανακοινώσεων και οδηγιών για την ανοικτή διακυβέρνηση και τα ανοικτά δεδομένα. Επιπλέον, υπάρχουν τόσο οι ηλεκτρονικές όσο και οι ερευνητικές υποδομές για την κάλυψη γενικών και ειδικών απαιτήσεων των ερευνητών και των ερευνητικών κοινοτήτων, με τεχνολογίες υπολογιστικού νέφους (Cloud Computing) και Υπολογιστές Υψηλών Επιδόσεων (High Performance Computing - HPC) για μεγάλες σειρές

δεδομένων. Από την πρώτη ημέρα έγινε εμφανής η ανάγκη όλων των εθνικών φορέων να επικοινωνήσουν μεταξύ τους και να εργαστούν συλλογικά για την επίτευξη ενός εθνικού οικοσυστήματος Ανοικτής Επιστήμης με αποτελεσματική εκπροσώπηση στο EOSC και ενδυνάμωση της Έρευνας και της Καινοτομίας στην Ελλάδα. Βασικοί άξονες για τις συνεργατικές δράσεις, όπως εκφράστηκαν, είναι οι εξής:

- **Ανοικτή Πρόσβαση σε δημοσιεύσεις,** ξεκινώντας με τον Πράσινο Δρόμο Ανοικτής Πρόσβασης, δεδομένου ότι είναι ο πλέον ώριμος προς το παρόν.
- **Διαχείριση Ερευνητικών Δεδομένων / Σχέδια Διαχείρισης Δεδομένων,** καθιστώντας δεδομένα όχι μόνο ανοικτά, αλλά και επαναχρησιμοποιήσιμα και αναπαραγώγιμα. Ακόμη, το ΕΛΙΔΕΚ καλείται να εξετάσει την εισαγωγή των Σχεδίων Διαχείρισης Δεδομένων σε όλους τους κλάδους των επιστημών (ακόμη και στις Κοινωνικές και Ανθρωπιστικές Επιστήμες στις οποίες αυτή τη στιγμή απουσιάζουν).
- **Πολιτικές και Αποθετήρια Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων**, με υιοθέτηση και εφαρμογή από όλα τα θεσμικά όργανα μιας πολιτικής ανοικτής πρόσβασης / ανοικτής επιστήμης. Τονίζεται η ανάγκη μιας ενιαίας προσέγγισης, που να αντικατοπτρίζει θέματα που εντοπίζονται στο προτεινόμενο Πλαίσιο Πολιτικής του EOSC, το οποίο περιλαμβάνει μεταξύ άλλων τη δεοντολογία στην έρευνα και στη συμπεριφορά των ερευνητών και την ανάγκη για κώδικα συμπεριφοράς για την Ανοικτή Επιστήμη. Τα αποθετήρια να είναι διαλειτουργικά και να ενισχύσουν την ορατότητά τους μέσω του OpenAIRE.
- **Σύστημα επιβράβευσης:** απομάκρυνση από τον δείκτη απήχησης Journal Impact Factor (JIF) με την υιοθέτηση επιτυχημένων παραδειγμάτων, όπως η δήλωση DORA, και υποστήριξη των παγκόσμιων προσπαθειών για την ανάπτυξη εναλλακτικών συστημάτων επιβράβευσης της έρευνας.
- **Εκπαίδευση:** εξοπλισμός των βιβλιοθηκονόμων με τις απαραίτητες δεξιότητες για διαχείριση δεδομένων και για παροχή στους ερευνητές κατάρτισης στην Ανοικτή Επιστήμη και στη χρήση των εθνικών υπηρεσιών διαχείρισης δεδομένων.
- **Βιωσιμότητα** με την καθιέρωση ενός διαρκούς και ανοιχτού μηχανισμού έρευνας που χρηματοδοτείται από δημόσιους πόρους, γεγονός που καθιστά τη συμμετοχή στην έρευνα και την επιστήμη επιλέξιμη από όλους.

Δρ. Βαγγέλης Καρκαλέτσης, Διευθυντής Έρευνας, Ινστιτούτο Πληροφορικής & Τηλεπικοινωνιών, ΕΚΕΦΕ "Δημόκριτος" και Καθ. Γιάννης Ιωαννίδης κατά τη σύνοψη και ανοιχτή συζήτηση για προτεραιοποίηση στόχων και κοινών δράσεων

Τα επόμενα βήματα: Για την θεσμοθέτηση μιας εθνικής πολιτικής για την Ανοικτή Επιστήμη που να είναι κοινά αποδεκτή, προτάθηκε ο **(επανα)σχηματισμός Υψηλού Επιπέδου Εθνικής Ομάδας Ανοικτής Επιστήμης** υπό την αιγίδα της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας (ΓΓΕΤ) Επιπλέον δημιουργήθηκαν **δύο bottom-up ομάδες εργασίας, για τις θεσμικές πολιτικές και τα αποθετήρια**. Ειδικότερα, για την ανοικτή πρόσβαση στις δημοσιεύσεις, "συμφωνήθηκε" ότι οι οργανισμοί που εκπροσωπούν τον ελληνικό κόμβο OpenAIRE (ΕΚ "Αθηνά" και Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών - ΣΕΑΒ) μπορούν και πρέπει να αναλάβουν ηγετικό ρόλο και να προτείνουν ρεαλιστικές λύσεις υλοποίησης. Όσον αφορά τα ερευνητικά δεδομένα, η Εθνική Υπηρεσία Δεδομένων - HELIX, θεωρήθηκε ως βασική πρωτοβουλία για την υποδοχή και προώθηση της διαχείρισης δεδομένων και των πρωτοβουλιών που σχετίζονται με το EOSC.

Οι πρακτικές που αναλύθηκαν στα σεμινάρια της δεύτερης ημέρας, φανέρωσαν την ανάγκη των βιβλιοθηκονόμων και των ερευνητών για περαιτέρω κατάρτιση σε θέματα που αφορούν υπηρεσίες όπως του HELIX, τη δημιουργία σχεδίων διαχείρισης δεδομένων (OpenAIRE openDMP) και τη διαδικασία ανωνυμοποίησης (OpenAIRE Amnesia). Παρομοίως, οι βιβλιοθηκονόμοι έδειξαν σημαντικό ενδιαφέρον στις συνεδρίες για πολιτικές Ανοικτής Πρόσβασης και Επιστήμης, καθώς και για δικτύωση και υποστήριξη των ερευνητών καθόλη τη διάρκεια ζωής του έργου και των ερευνητικών τους προσπαθειών. Δημοφιλείς μεταξύ των δημιουργών αποθετηρίων και υποδομών ήταν, από την άλλη πλευρά, οι συνεδριάσεις που αφορούσαν τη διαλειτουργικότητα των αποθετηρίων.

"Αυτό το ταξίδι να το κάνουμε όλοι μαζί, όχι μόνο επειδή είναι ευχάριστο αλλά επειδή είναι αναγκαίο"

Ναταλία Μανωλά, Διευθύνουσα OpenAIRE

Στον ιστότοπο του ΕΚ "Αθηνά", στη σελίδα του Συμποσίου για την "Ανοικτή Επιστήμη στον Ελληνικό Ερευνητικό Ιστό: Ερευνητικές Διαδικασίες, Ερευνητικά Δεδομένα, Συνεργασίες",

μπορείτε να βρείτε τις παρουσιάσεις και, προσεχώς, τη βιντεοσκόπηση των συνεδριών των δύο ημερών.

Το υπόβαθρο: Το Ερευνητικό Κέντρο "Αθηνά", με έδρα την Αθήνα και παραρτήματα σε Κομοτηνή και Πάτρα, είναι το μοναδικό Ερευνητικό Κέντρο στη χώρα με αποκλειστικό προσανατολισμό τις τεχνολογίες και εφαρμογές της Πληροφορικής και των Επικοινωνιών. Διεξάγει έρευνα στον πυρήνα των τεχνολογιών αυτών, καθώς και σε περιοχές όπου οι τεχνολογίες συναντώνται με άλλες επιστήμες ή ανθρώπινες δραστηριότητες. Το όραμα του ΕΚ Αθηνά είναι να υποστηρίζει τον πλήρη κύκλο έρευνας και καινοτομίας, από τη βασική και την εφαρμοσμένη έρευνα έως τη δημιουργία συστημάτων και προϊόντων, τη μεταφορά τεχνολογίας και την επιχειρηματικότητα.
Περισσότερες πληροφορίες: www.athenarc.gr, facebook.com/athenaRIC, twitter.com/athenaRICinfo.

Για περισσότερες πληροφορίες και νέα σχετικά με τον **ελληνικό κόμβο OpenAIRE**, μεταβείτε εδώ.

Για τη σελίδα του **RDA στην Ελλάδα**, μεταβείτε εδώ.

Για την Ανοικτή Επιστήμη στην Ελλάδα, μεταβείτε εδώ.

*Φωτογραφική επιμέλεια: Παναγιώτης Καριώρης, ΕΚ "Αθηνά"